

สารนิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561

โดย

นางสาวรารวรรณ อินวกุล

รหัสนักศึกษา 05600588

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเรื่องสารนิพนธ์	การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561
ผู้เขียน	นางสาวรารวรรณ อินวกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กานดาวัลย์ คุณานนท์วิทยา
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านประเทศและเนื้อหา โดยมีวิธีการศึกษาเชิงสำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์

ผลการศึกษาพบว่า สารนิพนธ์ในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 มีจำนวนใกล้เคียงกันนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรเอเชียศึกษาในแต่ละปี และสารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศจีนพบมากที่สุด ทั้งปีการศึกษา 2560 จำนวน 59 เรื่อง และปีการศึกษา 2561 จำนวน 63 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 122 เรื่อง สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาเอกเอเชียศึกษาที่เรียนภาษาจีน โดยหลักสูตรเอเชียศึกษารับสมัครนักศึกษาทั้งหมด 200 คน ภาษาจีน 70 คน ภาษาญี่ปุ่น 70 คน ภาษาเกาหลี 30 คน และภาษาเวียดนาม 30 คน และสารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศอื่น ๆ พบน้อยที่สุด เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะทำสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศที่ตรงกับภาษาที่เรียน ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาเวียดนาม และสารนิพนธ์จำนวนมากที่สุดเป็นสารนิพนธ์ในสาขาวิชาภูมิศาสตร์มากที่สุด จำนวน 124 เรื่อง (ร้อยละ 33.79) รองลงมาคือสารนิพนธ์สาขาวิชาศิลปะและดนตรี จำนวน 49 เรื่อง (ร้อยละ 13.35) และสารนิพนธ์สาขาวิชาการละคร จำนวน 46 เรื่อง (ร้อยละ 12.53) ส่วนสาขาวิชาที่พบสารนิพนธ์น้อยที่สุด คือ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 0.55)

คำสำคัญ : การวิเคราะห์เนื้อหา, สารนิพนธ์, เอเชียศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร. ปัญญา จันทโคต ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์กานดาวัลย์ คุณานนท์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยที่ได้ให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจน แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาตลอดจนวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผลของความดีในการวิจัยครั้งนี้ จงดลบันดาลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านจงประสบความสุข

รวารวรรณ อินวกุล

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์	3
3. ขอบเขตการศึกษา	3
4. นิยามศัพท์	3
5. วิธีการศึกษา	3
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
1. หลักสูตรเอเชียศึกษา	4
1.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรเอเชียศึกษา	4
1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเอเชียศึกษา	5
1.3 จุดเด่นของหลักสูตรเอเชียศึกษา	5
1.4 รูปแบบของหลักสูตรเอเชียศึกษา	5
2. การวิเคราะห์เนื้อหา	6
2.1 ที่มาของการวิเคราะห์เนื้อหา	6
2.2 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา	6
2.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	8
2.4 ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา	10
2.5 กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา	12
2.6 ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	18
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย	23
1. การกำหนดขอบเขตของประชากร	23
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ	25
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิจัย	27
ตอนที่ 1 ปีการศึกษา	27
ตอนที่ 2 ประเทศ	28
ตอนที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์	28
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	39
1. สรุปวิธีการดำเนินวิจัย	39
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	39
3. สรุปผลการวิจัย	40
4. อภิปรายผลการวิจัย	42
5. ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	50
แบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์	51

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามปีการศึกษา	27
ตารางที่ 2	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามประเทศ	28
ตารางที่ 3	เนื้อหาสารนิพนธ์จำแนกตามสาขาวิชา	29
ตารางที่ 4	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามสาขาวิชาและประเทศ	30
ตารางที่ 5	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชา ภาษาและวรรณกรรมและประเทศ	31
ตารางที่ 6	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาประวัติศาสตร์และประเทศ	32
ตารางที่ 7	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาภูมิศาสตร์และประเทศ	33
ตารางที่ 8	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาปรัชญาและประเทศ	34
ตารางที่ 9	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และประเทศ	35
ตารางที่ 10	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาการละครและประเทศ	36
ตารางที่ 11	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาศิลปะและดนตรีและประเทศ	37
ตารางที่ 12	จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์	38

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิภาคเอเชียเป็นดินแดนที่มีความสำคัญต่อประชาคมโลกมาตั้งแต่อดีต มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นบ่อเกิดของอารยธรรมเก่าแก่ถึง 3 อารยธรรม ได้แก่ อารยธรรมอินเดีย อารยธรรมจีนและอารยธรรมอิสลาม ซึ่งยังคงมีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในภูมิภาคนี้จนถึงปัจจุบัน และเป็นภูมิภาคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็วทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียจึงมีความสำคัญ เพราะไม่เพียงช่วยให้เราเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น หากแต่ยังช่วยเปิดโลกทัศน์ ก่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างและสามารถปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ด้วยเหตุนี้ คณะอักษรศาสตร์จึงได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2547 สาขาวิชาเอเชียศึกษาขึ้น (Bachelor of Arts Program in Asia Studies) เป็นหลักสูตรโครงการพิเศษแบบสหวิทยาการ (คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560: 54)

หลักสูตรนี้มีปรัชญาคือการศึกษาเพื่อสร้างภูมิปัญญาในด้านบูรณาการระหว่างมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทำให้เข้าใจประโยชน์ของระบบการเรียนรู้ในระดับกว้างและลึกไปพร้อมกัน มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดวิเคราะห์วิพากษ์ และเกิดความต้องการที่จะแสวงหาความจริงทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าของมนุษย์ อีกทั้งแสวงหาสัจธรรมทางจิตใจเพื่อเชิดชูคุณธรรมและจริยธรรมของสังคม คณะอักษรศาสตร์จึงได้จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรลักษณะบูรณาการขึ้น เพื่อเป็นแนวทางใหม่ เป็นทางเลือกเสรีที่ให้บริการชุมชนและเป็นการขยายหลักสูตรออกไปให้กว้างขึ้นในทางการศึกษาด้านภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชียที่มีความสำคัญมากต่อประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน การเข้าใจเอเซียมีนัยสำคัญต่อไทย เพราะจะทำให้ไทยเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น มีมุมมองเกี่ยวกับตัวเองมากขึ้น และในอนาคตยังจะช่วยพัฒนาวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความเข้าใจประเทศเพื่อนบ้านอย่างถูกต้องชัดเจน การนี้จะนำไปสู่ประโยชน์ในแง่การศึกษาที่เปิดกว้างและมีความรู้ระดับลึกทางวัฒนธรรม มีข้อมูลหลากหลายด้าน ตลอดจนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมวิชาการและวงการอื่น ๆ ได้อีกมาก โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเอเชียศึกษามีดังนี้ 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ในการศึกษาแบบสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) เพื่อเน้นการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย โดยแบ่งเป็นภูมิภาค 4 ภูมิภาค คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และภูมิภาคเอเชียใต้ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางทักษะเกี่ยวกับภาษาของภูมิภาคเอเชีย และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียทุกด้าน ในฐานะที่ภูมิภาคนี้มีความเจริญทางอารยธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่อดีต รวมทั้งมีความสำคัญในปัจจุบันและอนาคต 4) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้หลากหลายด้าน เช่น กิจการเกี่ยวกับการต่างประเทศ เศรษฐกิจการค้า ธุรกิจสื่อสารมวลชน องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรการเมือง หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนา หน่วยงานด้านวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอิสระ หรือศึกษาระดับสูงต่อไป 5) เพื่อให้บัณฑิตรู้จักคิดค้นอย่างสร้างสรรค์ ริเริ่มได้ ประสมประสาน มีบูรณาการ สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ เข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาได้ 6) เพื่อสร้างให้บัณฑิตมีความกระตือรือร้น มีทัศนคติกว้างไกล รู้และเข้าใจโลกไร้พรมแดน ทันโลกทันเหตุการณ์ มีศักยภาพในด้านการสื่อสารสัมพันธ์ทั้งกับระดับท้องถิ่น ชาติ และสากล (คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547: 1-2)

การทำสารนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรเอเชียศึกษา เพราะการทำสารนิพนธ์สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในอนาคตของนักศึกษา การทำสารนิพนธ์ช่วยกระตุ้นบุคคลให้มีเหตุผล รู้จักคิด และค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เป็นการทบทวนความรู้ สามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและยุติธรรม ทำให้เขียนรายงานอย่างถูกวิธี เข้าใจและทำนายปรากฏการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินตนเองและปรับปรุงตัวให้สามารถเข้าสู่ชีวิตการทำงานในโลกที่เป็นจริงได้ จึงกล่าวได้ว่าการทำสารนิพนธ์เปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญที่เชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนในห้องเรียนกับโลกที่เป็นจริงที่นักศึกษาจะต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในอนาคต ซึ่งในการทำสารนิพนธ์จะมีกระบวนการทำเหมือนการทำวิจัย คือ เริ่มต้นจากการกำหนดปัญหา ศึกษาเอกสาร ดำเนินการวิจัย รายงานผล สรุป และอภิปรายผล ตามลำดับ

หลักสูตรเอเชียศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปีการศึกษา 2561 มีสารนิพนธ์จำนวนไม่น้อยกว่า 2,000 เรื่องแต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีกรรวบรวมหรือวิเคราะห์งานวิจัยหรือสารนิพนธ์ว่ามีการจัดทำเนื้อหาในด้านใดบ้าง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในสารนิพนธ์ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่ปี 2560-2561 เพื่อใช้เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการค้นคว้าต่อไป

2. จุดประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศิลปากรใน
ด้านประเทศและเนื้อหา

3. ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาเนื้อหาสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา
2560-2561 รวม 367 เรื่อง

4. นิยามศัพท์

สารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คือ สารนิพนธ์ที่ผู้วิจัยอ่านจากฐานข้อมูลบทความวิจัยเอเชียศึกษา
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จาก <http://www.arts.su.ac.th/index.php>

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์ งานวิจัยหรือบทความวารสาร
2. รวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหา
3. วิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา
4. เรียบเรียงและสรุปผลการศึกษา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษาในด้านประเทศ
2. ทำให้ทราบเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษาในด้านเนื้อหา
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มด้านเนื้อหาผู้ที่ทำสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. หลักสูตรเอเชียศึกษา
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรเอเชียศึกษา
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเอเชียศึกษา
 - 1.3 จุดเด่นของหลักสูตรเอเชียศึกษา
 - 1.4 รูปแบบของหลักสูตรเอเชียศึกษา
2. การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.1 ที่มาของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.2 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.4 ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.5 กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.6 ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรเอเชียศึกษา

1.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรเอเชียศึกษา

ในระยะแรกเปิดสอนเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีภาษาเอเชียที่บังคับเลือก 3 สาขาวิชา คือ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี และภาษาญี่ปุ่น ต่อมาในการศึกษา 2557 ได้เปิดสอนภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้นอีก 1 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาภาษาเวียดนาม และรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 200 คน แบ่งเป็นภาษาจีน 70 คน ภาษาญี่ปุ่น 70 คน ภาษาเกาหลี 30 คน และภาษาเวียดนาม 30 คน ไม่เพียงเท่านั้น ในหลักสูตรปีการศึกษา 2559 ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาในสาขาวิชาเอเชียศึกษาได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาในประเทศเจ้าของภาษา โดยอาจเลือกศึกษาในหลักสูตรแบบ 7+1 ที่นักศึกษาต้องการศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์เป็นเวลา 7 ภาคการศึกษา และศึกษาที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่คณะอักษรศาสตร์กำหนดไว้อีก 1 ภาคการศึกษา (คณะอักษรศาสตร์, 2564)

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเอเชียศึกษา

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรปีการศึกษา 2559 มีดังนี้

- 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียสามารถประกอบวิชาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป
- 2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่ใช้ภาษาเอเชีย (จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และเวียดนาม) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะคิดที่ดี วิจารณ์ญาณ ทักษะการวิจัยและมีความคิดสร้างสรรค์
- 4) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมดำรงตนอย่างมีสันติสุขในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม (คณะอักษรศาสตร์, 2564)

1.3 จุดเด่นของหลักสูตรเอเชียศึกษา

จุดเด่นของหลักสูตรเอเชียศึกษา คือ การบูรณาการความรู้ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ ศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับภูมิภาคเอเชียเข้าด้วยกัน พัฒนาทักษะทางด้านภาษาเอเชีย (จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และเวียดนาม) เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง มีการเรียนการสอนที่มีความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะคิดที่ดี วิจารณ์ญาณ ทักษะการวิจัย และมีความคิดสร้างสรรค์ (คณะอักษรศาสตร์, 2564)

1.4 รูปแบบของหลักสูตรเอเชียศึกษา

1.4.1 แบบที่ 1 หลักสูตรเอเชียศึกษา เรียนที่คณะอักษรศาสตร์ 4 ปี

1.4.2 แบบที่ 2 หลักสูตรเอเชียศึกษา แบบ 7+1 นักศึกษาที่เลือกเรียนหลักสูตรเอเชียศึกษา แบบ 7+1 ซึ่งคณะฯ จะเปิดรับสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรนี้ เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 จะเรียนที่คณะอักษรศาสตร์ 7 ภาค การศึกษา และเรียนที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่คณะฯ กำหนด 1 ภาคการศึกษา (เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3) ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมหลักสูตรเอเชียศึกษาแบบ 7+1 เองทั้งหมด และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่ไปศึกษา โดยต้องเป็นไปตามการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเอเชียศึกษา และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโครงการรับนักศึกษา อักษรศาสตร์เพิ่มพิเศษ สาขาวิชาเอเชียศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (เอเชียศึกษา) Bachelor of Arts (Asian Studies) อ.บ. (เอเชียศึกษา)/B.A. (Asian Studies) (คณะอักษรศาสตร์, 2564)

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.1 ที่มาของการวิเคราะห์เนื้อหา

ตามหลักฐานที่แท้จริงแล้ว วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาได้มีการพัฒนามาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 เริ่มด้วย นักศึกษาวิจัยทางด้านวารสารศาสตร์โดยใช้วิเคราะห์ความสำคัญของข่าวด้วยการนับบรรทัดของข่าวใน หนังสือพิมพ์ เช่น ข่าวต่างประเทศหรือข่าวกีฬา แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข่าวในเรื่องเดียวกันในหนังสือพิมพ์ ฉบับอื่น หรือวัดขนาดของหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อมาเปรียบเทียบกันว่าในเรื่องเดียวกันนี้ฉบับใดให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด ต่อมาราวปี ค.ศ. 1938 ฮาโรลด์ ลาสส์เวลล์ (Harold Lasswell) ได้นำเอาวิธี วิเคราะห์เนื้อหา มาศึกษาเรื่องประชามติ การโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจมากใน สงครามโลกครั้งที่ 2 การสื่อสารมวลชนสมัยนั้น ได้รับการวิเคราะห์อย่างมีแบบแผนภายใต้หัวข้อว่า ใคร พูด อะไร กับใคร ว่าอย่างไร และได้ผลอย่างไร นับเป็นโครงการใหญ่โครงการหนึ่งในยุคนั้น เบอ์นาร์ด เบเรลสัน (Bernard Berelson) ก็ได้ให้ความสนใจการศึกษาด้วยวิธีนี้ โดยได้รวบรวมบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการ วิเคราะห์เนื้อหา และตีพิมพ์เป็นหนังสือเผยแพร่ ซึ่งมีส่วนทำให้การศึกษาวิธีการนี้แพร่หลายมาจนกระทั่ง ปัจจุบัน (เมตตา วิวัฒนากุล, พัชนี เที่ยจรรยา และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2532: 141)

2.2 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา

สมหมาย ตามประวัติ (2562) กล่าวว่า Content analysis หมายถึง การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นวิธีการ ในทางสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษาเนื้อหาของการสื่อสาร โดยการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏ ในตำรา หนังสือ เอกสาร ข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ บทสนทนา หรือรูปภาพ วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เนื้อหา เพื่อผลิตสื่อการสอน โดยผู้สอนมักมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเนื้อหาทำให้ทราบโครงสร้าง ลำดับของเนื้อหา และ ขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด รวมทั้งทำให้ผู้สอนเห็นการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาในแต่ละช่วงเวลาทำการ วิเคราะห์ด้วยและผลจากการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาช่วยให้สามารถแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหัวเรื่อง หัวเรื่อง ย่อยและหัวข้อย่อย

สิน พันธุ์พินิจ (2554: 290) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นกระบวนการสร้างข้อสรุปแบบ นิรนัยจากข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีการแจกแจงความถี่ของ เนื้อหาหรือประเด็นที่เกิดขึ้นแล้วนับ

ชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล (2545: 341) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยซึ่งสำรวจ วิเคราะห์คำ วลี หรือแนวคิด บรรยายสาระ จัดหมวดหมู่ สื่อสัญลักษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดและหาข้อสรุปจาก เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้บันทึกอย่างละเอียด เป็นระบบ และเที่ยงตรง โดยใช้การพิจารณาตัดสิน ของผู้วิจัยแต่เพียงอย่างเดียว

สุภางค์ จันทวานิช (2543: 144-145) อธิบายความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า คือเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (objectivity) การบรรยายนี้เน้นที่เนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ พิจารณาจากเนื้อหาโดยผู้วิจัยไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเองเข้าไปพัวพัน ไม่เน้นการตีความหรือหาความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังหรือความหมายระหว่างบรรทัด สำหรับนักวิจัยบางคนถือว่าการวิเคราะห์เนื้อหาอาจไม่จำเป็นต้องเป็นวิธีการเชิงปริมาณก็ได้ เพียงแต่ให้การระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่างมีระบบและเป็นสภาพวัตถุวิสัย

เมตตา วิวัฒนากุล, พัทธนีเชยจรรยา และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2532: 140) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหา ตามความหมายของเบอร์นาร์ด เบเรลสัน (Bernard Berelson) หมายถึงเทคนิคของการวิจัยแบบหนึ่งซึ่งมีความเป็นกลางหรือเป็นไปตามภาววิสัย (objective) เป็นระบบ เป็นการพรรณนาเชิงปริมาณของเนื้อหาการสื่อสารที่ปรากฏออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด

ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530: 111) นิยามความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นเทคนิคที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์บันทึก เอกสาร ข่าวสารอย่างมีระบบและมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปริมาณการเน้นหรือความถี่ในการสื่อความหมาย เช่น การโน้มน้ำหนัก สื่การเขียน การเปลี่ยนแปลงเนื้อหา ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา โดยผู้วิจัยจะแยกเนื้อหาตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้น

อารง สุทธาศาสน์ (2527: 174) อธิบายความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏตามเอกสารตีพิมพ์หรือการถ่ายทอดทางอากาศอย่างมีระบบและเป็นเชิงปริมาณ แต่เดิมทีเดียวนั้นเนื้อหาที่จะวิเคราะห์หมายถึงเนื้อหาในสื่อสารมวลชน ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ วารสารหรือเนื้อหาของการถ่ายทอดทางอากาศ แต่ในปัจจุบันนี้การวิเคราะห์เนื้อหาได้ขยายขอบข่าย รวมถึงเนื้อหาเกือบทุกประเภท เช่น บทความ หรือเรียงความ หนังสือนิยาย จดหมายเหตุและอื่น ๆ

เอิร์ล บับบี้ (Earl Babbie) (2004: 314) นิยามความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นการศึกษาจากบันทึกที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเพื่อสื่อสารระหว่างกัน ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหนังสือ นิตยสาร เว็บเพจ บทกวี หนังสือพิมพ์ เพลง ภาพวาด สุนทรพจน์ จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารในอินเทอร์เน็ต กฎหมาย และบทบัญญัติ เพื่ออธิบายส่วนต่าง ๆ เช่น ใครพูดอะไร ถึงใคร ทำไม เป็นอย่างไรและอะไรเป็นความจริง

กริพเพนดอร์ฟ (Krippendorff) (2013: 24) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นเทคนิควิธีการวิจัยอย่างหนึ่งสำหรับสร้างข้อสรุปจากเนื้อหาให้น่าเชื่อถือและเที่ยงตรงจากบริบท

โจน (Joan) (2004: 173) อธิบายความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์สารที่มีความชัดเจนและความแน่นอนทั้งกระบวนการดำเนินงานและตัวเนื้อหาในการสื่อสารตลอดจนการจัดประเภทกลุ่ม และการประเมินคุณค่าความสำคัญของแนวคิด สัญลักษณ์ และแก่นของเรื่องด้วยการตรวจสอบจากวัตถุประสงค์และรายละเอียดจากหลักฐานที่มีอยู่

ลอเรนซ์ ดับเบิลยู (Lawrence W.) (2000: 292) นิยามความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นวิธีการตรวจสอบข้อมูลหรือเนื้อหาในรูปแบบการเขียน หรือสัญลักษณ์ในวัสดุ เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ เนื้อเพลง ฯลฯ ขั้นแรกของการวิเคราะห์เนื้อหานักวิจัยต้องระบุลักษณะทางกายภาพของวัสดุที่จะนำมาวิเคราะห์ให้ได้ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ ฟิล์ม และสร้างระบบเพื่อจะบันทึกรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ของสิ่งที่จะวิเคราะห์ซึ่งระบบนี้อาจหมายถึงการนับความถี่ของคำหรือแก่นของเรื่องที่ปรากฏ

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา คือ เทคนิคของการวิจัยรูปแบบหนึ่ง โดยมีการแยกแยะ แจกแจง และมีกระบวนการสร้างข้อสรุปโดยใช้ทั้งวิธีเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้ เนื้อหาที่ปรากฏในตำรา หนังสือ เอกสาร ข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ บทสนทนา รูปภาพ เว็บเพจ บทกวี เพลงสุนทรพจน์ จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารในอินเทอร์เน็ต กฎหมาย และบทบัญญัติ และการประเมินคุณค่าความสำคัญของแนวคิด สัญลักษณ์ และแก่นของเรื่องด้วยการตรวจสอบจากวัตถุประสงค์และรายละเอียดจากหลักฐานที่มีอยู่ โดยผู้วิจัยต้องไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเองเข้าไป

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

ชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล (2545: 342) ได้สรุปไว้ว่า เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศและศึกษาแนวโน้มของเนื้อหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของทรัพยากรสารสนเทศ
3. เพื่อศึกษาเนื้อหา และวิธีการเสนอเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ เฉพาะชื่อ หรือเฉพาะรูปแบบ
4. เพื่อประเมินความน่าอ่านของทรัพยากรสารสนเทศ

อุทุมพร จามรมาน (2531: 11) สรุปวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาได้ 3 ประการ

1. เพื่อสรุปข้อมูล
2. เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายใน
3. เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายนอก

ประภาวดี สีสันธิ (2530: 111) กล่าวว่าจุดประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหามีดังนี้

1. วิเคราะห์และอธิบายสภาพของเนื้อหา
2. ศึกษาความสนใจ ความสำคัญที่เกี่ยวข้องในเรื่องหรือปัญหาเฉพาะ
3. ศึกษาระดับความยากง่ายในสื่อต่าง ๆ เช่น ตำราเรียน
4. ประเมินอคติ การโฆษณาชวนเชื่อที่ปรากฏในสื่อ
5. วิเคราะห์การใช้ภาษาในการสื่อสาร
6. วิเคราะห์เครื่องหมายสัญลักษณ์ที่ผู้สื่อสารใช้
7. ศึกษารูปแบบของวรรณกรรม แนวความคิดของผู้เขียน การใช้อุปมาอุปมัย

เวเบอร์ (Weber) (1985: 9, อ้างถึงใน อัจฉรา ด่านพิทักษ์, 2547: 6) สรุปวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังนี้

1. เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของเนื้อหาการสื่อสารประเภทต่าง ๆ
2. เพื่อเปรียบเทียบสื่อและระดับของการสื่อสารประเภทต่าง ๆ
3. เพื่อตรวจสอบเนื้อหาการสื่อสารโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
4. เพื่อให้รหัสคำถามปลายเปิดในการสำรวจ
5. เพื่อระบุจุดมุ่งหมายและลักษณะเฉพาะอื่น ๆ ของผู้ส่งสาร
6. เพื่อศึกษาสภาพทางจิตวิทยาของผู้ส่งสาร
7. เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงของโฆษณาชวนเชื่อ
8. เพื่ออธิบายทัศนคติและพฤติกรรมการตอบสนองของผู้รับสารที่มีต่อการสื่อสาร
9. เพื่อสะท้อนรูปแบบทางวัฒนธรรมของกลุ่มคน สถาบัน และสังคม
10. เพื่อแสดงให้เห็นจุดสนใจของบุคคล กลุ่มคน สถาบันและสังคม
11. เพื่ออธิบายแนวโน้มของเนื้อหาการสื่อสาร

เบสท์ (Best) (1978: 129-130, อ้างถึงใน สุรเดช พันธุ์วิเศษ, 2538: 24-25) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหามีดังนี้

1. เพื่ออธิบายสภาพของเนื้อหา
2. เพื่อศึกษาความสำคัญหรือความสนใจที่เกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาเฉพาะ
3. เพื่อศึกษาระดับความยากง่ายของการเสนอเนื้อหาในตำราเรียน หนังสือพิมพ์อื่น ๆ
4. เพื่อวิเคราะห์ความผิดพลาดแบบต่าง ๆ ในงานของนักศึกษา
5. เพื่อประเมินอคติหรือโฆษณาชวนเชื่อของการเสนอเนื้อหา

6. เพื่อวิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงบุคคล พรรคการเมือง หรือสถาบัน ประเทศหรือความคิดเห็นต่าง ๆ

เบอเรลสัน (Berelson) (1971) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านสื่อสารมวลชนสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นด้านเนื้อหา พบว่าใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการและแนวโน้มของเนื้อหาที่ใช้สื่อสาร
 - 1.2 เพื่อตรวจสอบเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสารกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
 - 1.3 เพื่อตรวจสอบเนื้อหากับมาตรฐานที่กำหนดไว้
 - 1.4 เพื่อศึกษาความแตกต่างของเนื้อหาเรื่องเดียวกันที่ใช้สื่อสารในประเทศต่าง ๆ
 - 1.5 เพื่อประเมินความน่าอ่านของวัสดุการสื่อสาร
 - 1.6 เพื่อแสดงลักษณะวิธีการนำเสนอเนื้อหา
 - 1.7 เพื่อเปรียบเทียบสื่อและระดับของการสื่อสารประเภทต่าง ๆ
2. ประเด็นด้านผู้ส่งสาร พบว่าใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 2.1 เพื่อระบุเป้าหมายและลักษณะของผู้ส่งสาร
 - 2.2 เพื่อศึกษาความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร
 - 2.3 เพื่อตรวจสอบสภาพทางจิตวิทยาของผู้ส่งสารหรือกลุ่มผู้ส่งสาร
 - 2.4 เพื่อศึกษาสภาพแท้จริงของการโฆษณาและการโฆษณาชวนเชื่อของผู้ส่งสาร
3. ประเด็นด้านผู้รับสาร พบว่าใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 3.1 เพื่อศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร
 - 3.2 เพื่อศึกษาความสนใจ และค่านิยม (ที่เป็นแบบทางวัฒนธรรม) ของผู้รับสาร

ดังนั้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาคือการศึกษาลักษณะของการสื่อสารของตัวเนื้อหา ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร หรือใช้ประเมินความน่าอ่านและความอคติของผู้ส่งสาร และแสดงให้เห็นความแตกต่างของเนื้อหาการสื่อสารประเภทต่าง ๆ รวมไปถึงได้ทราบระดับความยากง่ายของสื่อ อีกทั้งยังสามารถศึกษาแนวความคิดของผู้เขียนได้ด้วย

2.4 ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา

ชลธิชา สุทธิรัตนรงค์กุล (2545: 341) แบ่งประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหาเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วิเคราะห์แนวคิด (Concept Analysis) เป็นการศึกษาความถี่ของแนวคิดที่ปรากฏจากคำหรือวลีที่ใช้แทนแนวคิดนั้น บางครั้งเรียกว่า การวิเคราะห์แนวเรื่อง (Thematic Analysis) การวิเคราะห์ประเภทนี้มุ่งเน้นการปรากฏคำที่คัดสรรไว้ซึ่งใช้แทนแนวความคิด คำดังกล่าวอาจเป็นคำที่มีความหมายชัดเจน หรือเป็น

คำที่มีนัยแอบแฝงซึ่งต้องใช้วิจารณ์ในการตีความอย่างเที่ยงตรง ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการกำหนดรหัสเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการแปลความ การวิเคราะห์เนื้อหาทางสาสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์แนวคิดและเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Relation Analysis) เป็นการวิเคราะห์ต่อจากการวิเคราะห์แนวคิดโดยการศึกษาสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ บางครั้งเรียกว่า การวิเคราะห์เชิงความหมาย (Semantic Analysis) การวิเคราะห์ประเภทนี้มุ่งเน้นการหาความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างแนวคิดต่าง ๆ และเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

อุทุมพร จามรมาน (2531: 9-11) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหาที่มีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก เช่น

1. เบเรลสัน (Berelson) (1952) จำแนกได้ 17 แบบ
 1. การบรรยายแนวโน้มของเนื้อหาที่สื่อความหมาย
 2. การเสาะแสวงหาพัฒนาการ
 3. การหาความแตกต่าง ความไม่ลงรอย
 4. การเปรียบเทียบกับสื่อ หรือระดับที่สื่อความหมาย
 5. การเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์
 6. การวิเคราะห์โครงสร้าง
 7. การวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับแบบสอบถามแบบปลายเปิด
 8. การเปิดเผยเทคนิคการโฆษณา
 9. การวิเคราะห์ลักษณะที่ช่วยให้อ่านได้เข้าใจดีขึ้น
 10. การวิเคราะห์ลักษณะหรือสไตล์
 11. การระบุความตั้งใจของผู้เขียน
 12. การวิเคราะห์ระดับความตั้งใจของผู้เขียน
 13. การปกป้องผลจากการโฆษณาในแง่กฎหมาย
 14. การสอดแนม
 15. การสะท้อนทัศนคติ ความสนใจ และค่านิยมของกลุ่ม
 16. การวิเคราะห์เป้าประสงค์ของกลุ่ม
 17. การบรรยายพฤติกรรมที่แสดงออก

2. โฮลสตี (Holsti) (1969) จำแนกเป็น 3 แบบคือ

1. วิเคราะห์ลักษณะของการสื่อความหมาย นั่นคือการวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามว่า ในสาระต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเรื่องราวอะไร มีความเป็นมาอย่างไร และเกี่ยวข้องกับใคร

2. การวิเคราะห์เชิงเหตุผล นั่นคือวิเคราะห์หาเหตุผล ตลอดจนผลจากข้อมูล

3. การวิเคราะห์ผล นั่นคือวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นผลของการสื่อความหมาย

3. กริพเพนดอร์ฟ (Krippendorff) (1980) เสนอการวิเคราะห์เนื้อหาเป็น 6 ประเภท คือ

1. วิเคราะห์เนื้อหาาระบบ โดยคำนึงถึงว่า เนื้อหาสาระที่มุ่งวิเคราะห์นั้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง องค์ประกอบดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีการแปลงรูปแบบออกมาในรูปความสัมพันธ์อื่นได้บ้างหรือไม่

2. วิเคราะห์เพื่อหามาตรฐาน เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณค่าของสาระเนื้อหาว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงไร หรือเพื่อวิเคราะห์ว่าเนื้อหาสาระแตกต่างไปจากมาตรฐานมากน้อยเพียงใด

3. วิเคราะห์เนื้อหาดัชนีบางอย่าง เช่น ความถี่ของคำ สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นแรงจูงใจของผู้เขียน หรือหาดัชนีเพื่อชี้ให้เห็นความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจต่อเหตุการณ์บางอย่าง

4. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหากลุ่มคำแบบต่าง ๆ เช่น การอ้างอิงถึงนายกรัฐมนตรี อาจทำได้โดยใช้ตำแหน่งยศ ปี สถานที่ ชื่อ เป็นต้น

5. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาความหมาย เช่น การสรุปประเด็น การหาสาเหตุและผล การอธิบายพฤติกรรม

6. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหากระบวนการภายใน เช่น การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในแต่ละพื้นที่ต่อการทำนุบำรุงสภาวะแวดล้อมในพื้นที่ของตน

สรุปได้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหา มีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการจำแนก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์เชิงหาความหมายและการจำแนกแบบต่าง ๆ มีทั้งตามเกณฑ์ผู้เขียน เนื้อหา กลุ่มคำที่กล่าวถึง การเปรียบเทียบ เป็นต้น

2.5 กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา

ลิน พันธุ์พิณีจ (2554: 290) กล่าวว่ากระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาที่ดีจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ มีความเป็นปรนัย และมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีสันับสนุนสำหรับสร้างข้อสรุป ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การให้คำนิยามลักษณะเฉพาะของเนื้อหาที่น่าสนใจ พร้อมกับพิจารณาจำแนกประเภทของเนื้อหาหรือประเด็นบนพื้นฐานของทฤษฎี

2. การกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกและการบันทึกลักษณะของเนื้อหา

3. การเลือกหน่วยวิเคราะห์ซึ่งอาจเป็นกิจกรรม ถ้อยคำ ข้อความ เนื้อหาแต่ละตอน แต่ละย่อหน้า

4. การอ่านข้อมูลและบันทึกความถี่ของประเด็นในเนื้อหา การนับความถี่ของประเด็นในเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

4.1 การนับจำนวนของประเด็นที่มีหรือประเด็นที่ไม่มี จะช่วยให้เราทราบอัตราของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

4.2 การนับจำนวนเวลาที่เกิดขึ้นของประเด็น จะช่วยให้เราทราบถึงความหนักแน่นหรือความสำคัญของประเด็น

สฎางค์ จันทวานิช (2549: 146-147) สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยต้องตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ใครก็ตามที่มาเป็นผู้วิเคราะห์เนื้อหาต่อไปจะได้มีเกณฑ์และระเบียบเดียวกันในการคัดเลือกไม่ว่าผู้วิเคราะห์แต่ละคนต่างก็มีเกณฑ์ของตนและรับช่วงงานต่อกันไม่ได้

2. ผู้วิจัยต้องวางเค้าโครงของข้อมูลโดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์และแบ่งไว้เป็นประเภทการทำเช่นนี้จะช่วยให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอเพื่อวิเคราะห์สามารถตัดสินใจได้ว่าคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและทั้งคำหรือข้อความใดออกไป

3. ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ด้วยดังที่ได้กล่าวแล้วในเรื่องวิธีใช้ข้อมูลเอกสารผู้วิจัยควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเอกสารที่นำมาวิเคราะห์เช่นใครเป็นผู้เขียนเขียนให้ใครอ่านช่วงเวลาเขียนเป็นอย่างไรทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้งขึ้นการพิจารณาเอกสารในสภาพที่เป็นองค์ประกอบจึงเป็นสิ่งจำเป็นการบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อหาโดยไม่โยนไปสู่ลักษณะของเอกสารของผู้ส่งสารและผู้รับสารจะทำให้ผลการวิเคราะห์มีคุณค่าน้อย แต่ถ้าได้มีการเปรียบเทียบคุณลักษณะของเนื้อหาเข้ากับบริบทของเอกสารและมีการโยงคุณลักษณะดังกล่าวเข้ากับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมที่ผู้วิจัยเลือกมาเปรียบเทียบจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การอ้างอิงข้อมูลอื่น ๆ ได้

4. โดยปกติการวิเคราะห์เนื้อหาจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ การวัดความถี่ของข้อความหรือข้อความในเอกสารก็หมายถึงคำหรือข้อความที่มีอยู่ไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความได้การตีความข้อความจะกระทำในอีกขั้นตอนหนึ่งภายหลังเมื่อผู้วิจัยจะสรุปข้อมูล

5. ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งที่ยังก่อกำเนิดกันอยู่ระหว่างนักวิจัยเชิงปริมาณกับนักวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับนักวิจัยเชิงปริมาณเมื่อได้ทำตามขั้นตอน 4 ขั้นที่กล่าวมาแล้วก็ถือว่าผู้วิจัยจะลงมือสรุปข้อมูลอย่างแม่นยำและนำข้อมูลไปอ้างกับประชากรทั้งหมดได้ แต่สำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพมีข้อทักท้วงอยู่บ้างโดยที่นักวิจัยเชิงคุณภาพเห็นว่าความถี่ของคำหรือข้อความที่ปรากฏอาจมิได้แสดงถึงความสำคัญของคำหรือข้อความนั้นก็ได้ เช่นตัวบทที่มีคำว่า “ชาติ” “รักชาติ” ปรากฏถี่หลายครั้งอาจไม่ได้เน้นสาระของเรื่องชาติและความรักชาติก็ได้ นอกจากนี้การดึงความสำคัญของสรรจากตัวบทอาจใช้วิธีสัมผัสใจความได้ดีกว่าการวัดความถี่ของคำก็ได้ ฉะนั้นวิธีการเชิงคุณภาพจึงน่าจะมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาได้เป็นอย่างดีนักวิจัยเชิงคุณภาพให้เหตุผลว่าการได้คำตอบเรือนกลางสำหรับคำถามที่ตรงเป้ายิ่งดีกว่าได้คำตอบที่ชัดเจนสำหรับคำถามที่ผิดเป้าหมายจะวัดความถี่ของคำอย่างเดียวอาจนำไปสู่คำตอบที่ชัดเจนแต่ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล (2545: 353) ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา และการกำหนดรหัส มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา จัดทำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและออกแบบระบบการวิเคราะห์เนื้อหา มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1.1 ข้อมูล หมายถึง สารที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยต้องระบุลักษณะของข้อมูลให้ชัดเจนว่าจะวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อประเภทใด มีวิธีคัดเลือกประชากรอย่างไร กำหนดคำนิยามและทำการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างไร ผู้วิจัยต้องควบคุมขอบเขตของข้อมูลเพื่อจะได้ทราบความหมายแท้จริงของข้อมูล ปริมาณของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา หากผู้วิจัยสามารถกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนจะเป็นกรอบที่ช่วยควบคุมและนำไปสู่การหาข้อสรุปจากข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงได้

1.2 คำถามในการวิจัย หมายถึง คำถามที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการวิจัย และการหาคำตอบ หรือข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งคำตอบนั้นต้องมีเหตุผลมารองรับและมีความสอดคล้องกันกับบริบทของข้อมูล ถ้าคำถามในการวิจัยมีความชัดเจน จะนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหาที่สมบูรณ์

1.3 บริบทของข้อมูล หมายถึง สภาพแวดล้อมของข้อมูลทั้งในอดีต ปัจจุบัน หรือผลกระทบของข้อมูล ผู้วิจัยต้องกำหนดบริบทของข้อมูลอย่างชัดเจน แบ่งแยกประเด็นที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของข้อมูล และสามารถเชื่อมโยงไปถึงหลักฐานต่าง ๆ ที่จะอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตของข้อมูลได้

1.4 การเชื่อมโยงข้อมูล เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยต้องทราบบริบทของข้อมูลและ ความสัมพันธ์ของ ข้อมูลกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะอธิบายคำตอบว่ามีความเป็นไปได้หรือมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับข้อมูลและ คำถามในการวิจัยอย่างไร เพื่อช่วยให้เห็นการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ

1.5 การหาข้อสรุป เป็นการหาข้อสรุปจากข้อมูลที่มีอยู่เชื่อมโยงกับบริบทของข้อมูล เป็น กระบวนการที่แปลงเนื้อหาให้มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ รหัส มาตรฐาน หรือแปลความหมายในสิ่งที่ผู้วิจัย กำหนด การหาข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยต้องสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ เพื่ออธิบาย ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับบริบทของข้อมูล และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.6 ความเที่ยงตรง ข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีเหตุผลและมีความสอดคล้องกัน เพราะหากไม่มีเหตุผลมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์อย่างชัดเจน จะทำให้การหาข้อสรุปนั้นไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาจึงต้องระบุกลุ่มประเภทของข้อมูลให้ชัดเจน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความเป็นเหตุเป็นผล น่าเชื่อถือ รวมถึงเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต้องชัดเจน แม้ว่าจะไม่ใช่ผู้วิจัยคนเดียวก็สามารถ วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปผลออกมาใกล้เคียงกัน มีความสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลได้เช่นเดียวกัน

2. การกำหนดรหัส เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนสภาพเนื้อหาให้มีมาตรฐานเป็นรูปแบบ เดียวกัน ข้อมูลจะถูกนำมากำหนดเป็นรหัส จัดหมวดหมู่ หรือกลุ่มประเภท และให้ความหมายและรายละเอียด ของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง การสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยต้อง พิจารณาประเด็นต่าง ๆ 3 ประการ คือ การกำหนดนิยามกลุ่มประเภท การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ และการกำหนดรายละเอียดของ เนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การกำหนดนิยามกลุ่มประเภท เป็นการกำหนดนิยามของกลุ่มประเภทให้แต่ละกลุ่มมีการ ระบุความหมายหรือแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหาอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และต้องระบุตัวชี้วัด หรือตรรกะ เพื่อเป็นตัวกำหนดว่าข้อมูลจะถูกจัดลงในกลุ่มประเภทใด ซึ่งคำที่ ใช้เป็นตัวแทนนั้นควรเป็นคำที่สั้นกระชับได้ใจความ และสื่อถึงแนวคิดของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา พอที่จะให้ผู้วิจัยคนอื่น ๆ เข้าใจและทำการวิเคราะห์เนื้อหาและได้ผลสรุปใกล้เคียงกันทำให้มีความน่าเชื่อถือ การกำหนดนิยามกลุ่มประเภทสามารถกำหนดได้หลายลักษณะ เช่น กำหนดตามหัวข้อวิชา หรือกำหนดตาม มาตรฐาน

2.2 การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการกำหนดหน่วยที่จะบันทึก แบ่งเป็น หน่วย บันทึก และหน่วยบริบทของเนื้อหา ได้แก่

2.2.1 หน่วยบันทึก หมายถึง การระบุหน่วยที่จะใช้บันทึกเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดย เนื้อหาจะถูกนำไปจำแนกในกลุ่มประเภทที่กำหนดขึ้น หน่วยบันทึกสามารถแบ่งย่อยได้ 6 ลักษณะ ดังนี้

– คำ เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกคำแต่ละคำ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของคำในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือเพื่อใช้วิเคราะห์ความน่าอ่าน

– กลุ่มคำ หรือวลี หมายถึงหน่วยบันทึกที่เป็นกลุ่มคำ หรือเป็นวลี อาจมีหลายความหมาย เช่น สำนวน ชื่อเฉพาะ หรือคำที่มีหลายความหมาย

– แนวเรื่องหรือแก่นเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้แนวเรื่องหรือแก่นเรื่อง ผู้วิจัยต้องจับใจความของเนื้อหา และสรุปให้เป็นแนวเรื่อง เพื่อนำไปจำแนกตามประเภทที่ได้กำหนดไว้ในการวิเคราะห์เนื้อหา การใช้แนวเรื่องเป็นหน่วยบันทึกผู้วิจัยต้องจับใจความของเนื้อหา และสรุปให้เป็นแนวเรื่อง จากนั้นจึงนำไปจำแนกตามกลุ่มประเภท หรือเกณฑ์ที่สร้างขึ้น

– ลักษณะบุคคล หมายถึง การบันทึกลักษณะบุคคล และจำแนกเข้ากลุ่มประเภท ส่วนใหญ่ การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้หน่วยลักษณะบุคคล จะเป็นการศึกษาในด้านสื่อสารมวลชน หรือวรรณกรรม เช่น รายการวิทยุ ละคร นวนิยาย เป็นต้น

– ประโยค หน่วยประโยคจะถูกบันทึก เมื่อผู้วิจัยมีความสนใจใน คำ หรือวลีที่อยู่ใกล้กันและเกี่ยวข้องกัน หรือใช้หน่วยประโยคเพื่อประเมินเนื้อหาโดยรวม

– รายการ หน่วยรายการจะใช้เพื่อศึกษาลักษณะของหนังสือ บทความ ภาพยนตร์ เป็นต้น หน่วยรายการจะต้องให้ข้อมูลและรายละเอียดอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถจำแนกประเภทกลุ่มได้

2.2.2 หน่วยบริบท เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยเนื้อหาต้องคำนึงถึงบริบทของข้อมูลที่ปรากฏในข้อมูลทั้งหมด โดยอาจอยู่ในรูปของประโยค หรืออยู่ในเอกสารทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยต้องสังเคราะห์เนื้อหาออกมาจากข้อมูลเหล่านั้น

2.3 การกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา เป็นการวัดเชิงปริมาณซึ่งกำหนดว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใด อาจเป็น ความถี่ เนื้อที่ เวลา เช่น ความยาวของเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า ความยาว (นาทิจ) ของภาพยนตร์ หรือรายการโทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น

อุทุมพร จามรมาน (2531: 13) ได้แบ่งวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การแปลภาษาเป็นข้อมูล ทำได้ก็ต่อเมื่อผู้วิเคราะห์รับประเด็นที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาสาระได้อย่างชัดเจนเสียก่อนแล้วแยกเนื้อหาสาระออกเป็นส่วนย่อย ๆ การแยกเนื้อหาสาระออกเป็นส่วนย่อย ๆ มีหลายแบบ เช่น

1. แยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหาตัวแปร

2. แยกเป็นสาย (Chain) เช่น เนื้อหาสาระที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต นำมาจัดเรียงบนเส้นเดียวกัน หรือเนื้อหาสาระที่รุนแรงแตกต่างกันก็นำมาจัดเรียงกันตามความรุนแรงมากจนถึงน้อย

3. แยกเป็นวงกลมย่อย (Loop) เนื้อหาสาระดีนำมาจัดพวกเข้าด้วยกันเป็นวง ๆ
4. แยกตามมิติ (มิติเดียวหรือมากกว่าหนึ่งมิติ) เช่น จัดกลุ่มตัวแปรตามบุคลิกของคน 5 แบบก็จะได้ 5 มิติ
5. จัดทำเป็นกิ่งก้านของต้นไม้ (Trees) ซึ่งได้แก่การจัดทำเป็นระเบียบแยกย่อยเป็นสาย ๆ เหมือนรากต้นไม้ เช่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเครือญาติ

ขั้นที่ 2 การแปลงข้อมูลออกเป็นตัวเลข หลังจากทีวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยแล้วการแปลงข้อมูลจากส่วนย่อยเป็นตัวเลขสามารถทำได้ 2 แบบ คือ แปลเป็นจำนวน (หรือความถี่) กับแปลเป็นค่าหรือคะแนน

ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530: 117-120) ได้สรุปกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาหลักจากที่ได้ทำความเข้าใจปัญหาที่จะศึกษาและกำหนดสมมติฐานแล้ว ดังนี้

1. ศึกษางานที่ต้องการวิเคราะห์ในขั้นต้น กำหนดหรือสร้างกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์และหาตรรกะที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มการวิเคราะห์และเหมาะกับเนื้อหา
2. กำหนดกลุ่มที่จะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เช่น ถ้าต้องการศึกษาสาระของเรื่องจะใช้กลุ่มต่าง ๆ คือ หัวข้อวิชา ทิศทาง มาตรฐานและคุณค่า ถ้าต้องการศึกษารูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาจะวิเคราะห์ได้ตามกลุ่มต่อไปนี้ คือ รูปแบบและประเภทของงานสื่อสาร รูปแบบของข้อความและกลุ่มที่เกี่ยวข้องอารมณ์
3. กำหนดตรรกะสำหรับแต่ละกลุ่มจากกลุ่มกว้าง ๆ ที่จะวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะหาตรรกะที่เป็นเครื่องชี้ว่าจะวิเคราะห์อะไร โดยผู้วิจัยต้องให้คำจำกัดความตรรกะที่กำหนดขึ้นและลองพิจารณาดูอีกครั้งหนึ่งเพื่อความเหมาะสม
4. กำหนดหน่วยที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ คำ ประโยค ตัวละคร รายการ การวัดเนื้อที่หรือเวลา แล้วแต่ความเหมาะสม
5. วิเคราะห์เนื้อหาโดยการเปรียบเทียบหน่วยของการวิเคราะห์ให้ตรงกับตรรกะและกลุ่มเนื้อหาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะทำการแจกแจงความถี่โดยการชั่งตวงคะแนนแล้วนำผลมาวิเคราะห์ผลในเชิงปริมาณด้วยการหาค่าร้อยละ

สรุปได้ว่า วิธีการวิเคราะห์เนื้อหามีการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกกำหนดกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ผู้วิจัยที่จะทำการวิเคราะห์เนื้อหามีความเข้าใจชัดเจนและรู้ขอบเขตในเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาว่าจะศึกษาอะไร ดำเนินการอย่างไร ขั้นตอนต่อมาเป็นการกำหนดรหัสเพื่อกำหนดนิยามกลุ่มประเภท และให้ความหมาย รายละเอียดของข้อมูล และระบุหน่วยที่จะใช้บันทึกเพื่อทำ

การวิเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหา เพื่อให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจและมั่นใจในการจำแนกเนื้อหาตามกลุ่มประเภทที่ได้กำหนดขึ้น

2.6 ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

สุรเดช พันธุ์วิเศษ (2538: 28) กล่าวว่าสิ่งที่การวิเคราะห์เนื้อหาได้เปรียบการวิจัยประเภทอื่น ๆ คือ ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา เพราะไม่จำเป็นต้องใช้คณบดีนักวิจัยหลายคน ไม่ต้องใช้เครื่องมือมากมาย การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นระเบียบวิธีที่มีความสะดวกต่อการดำเนินงานวิจัย ในระเบียบวิจัยสำรวจ วิจัยทดลองนั้น หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นนักวิจัยจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ เช่นเดียวกับงานวิจัยสนาม ซึ่งนอกจากไม่ประหยัดแล้ว เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ศึกษาอาจจะไม่เกิดขึ้นซ้ำให้ศึกษาหรือสังเกตอีก การวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหานั้นถึงแม้ว่าจะต้องกลับมาเริ่มต้นทำการศึกษาใหม่แต่ก็ยังทำได้ง่ายกว่างานวิจัยแบบอื่นเพราะสิ่งที่ศึกษาสังเกต ยังคงอยู่นอกจากจะต้องเปลี่ยนแนวต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเท่านั้น

เรวดี เรื่องประพันธ์ (2529: 12) อธิบายว่าการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาแนวโน้มของเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นสาขาใดก็ตาม สามารถอธิบายถึงพัฒนาการของสาขาวิชาต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นขอบเขตและลักษณะของเนื้อหาในแต่ละช่วงเวลาและสามารถช่วยในการปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2522: 129-130, อ้างถึงใน อากาศร ธาตุโลหะ, 2545: 8) ได้สรุปประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพการณ์ปัจจุบันของสิ่งที่ศึกษา
2. ทำให้ทราบแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
3. เพื่อสำรวจจุดอ่อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน
4. ใช้เป็นเทคนิคหนึ่งในการศึกษาพัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลง
5. เป็นแนวทางในการค้นหาข้อแตกต่างระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในเชิงปฏิบัติซึ่งอาจเปรียบเทียบกับลักษณะและผลของการปฏิบัติงานได้

6. ใช้ประเมินผลงานว่าสอดคล้องตามเป้าหมายหรือทฤษฎี

7. ใช้สำรวจความลำเอียง ทศนคติ หรือความคิดเห็นอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในการปฏิบัติงาน

เอิร์ล บับบี้ (Earl Babbie) (2004: 323-324, อ้างถึงใน อภิรติ เกล็ดมณี, 2551: 23) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ดังนี้

1. สามารถศึกษาพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มของเรื่องต่าง ๆ เพื่ออธิบายสภาพการณ์

ในปัจจุบัน ความสนใจ หรือค่านิยมทางวัฒนธรรมได้

2. สามารถศึกษาเรื่องที่ต้องการสื่อสารผ่านทางหนังสือ บทกวี หรือเอกสารต่าง ๆ ในด้านของสังคมศาสตร์
3. สามารถระบุความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเภท ตัวเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
4. สามารถวิเคราะห์ความซับซ้อนของความคิดของมนุษย์ การใช้ภาษา และวิเคราะห์เรื่องที่มีผลกระทบต่อกัน
5. สามารถใช้เป็นเทคนิควิธีทั้งในการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ
6. เป็นเทคนิควิธีที่ปลอดภัย สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ผิดพลาดได้ง่าย และนำข้อมูลเดิมมากระทำซ้ำ ๆ ได้ใหม่
7. ประหยัดค่าใช้จ่าย เวลา และสะดวกต่อการดำเนินการวิจัยเนื่องจากการเป็นการศึกษาจากเอกสาร

สรุปได้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหาทำให้สามารถศึกษาพัฒนาการ ความเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มของเรื่องต่าง ๆ เพื่ออธิบายสภาพการณ์ในปัจจุบัน ความสนใจ หรือค่านิยมทางวัฒนธรรมได้ และทำให้ทราบถึงแนวทางการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ทำให้ทราบข้อเปรียบเทียบในข้อมูลแต่ละชุด อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ปลอดภัยและประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาษาไทย

ณัฐพงษ์ วงศ์วรรณและภรณ์ ศิริโชติ (2554) ได้สำรวจและวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีเนื้อหาเข้าข่ายการบูรณาการเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านปริมาณเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ และระดับการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากวิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 818 ชื่อเรื่อง ที่เผยแพร่ในระหว่าง ปี 2545 จนถึงปี 2550 พบว่ามีจำนวนวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีเนื้อหาเข้าข่ายการบูรณาการเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 295 ชื่อเรื่อง มีเนื้อหาที่เชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาโรค และการฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึง ด้านเครื่องมือ และเวชภัณฑ์ ระดับของการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีการใช้ในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน แต่ไม่พบในระดับประเทศ

พรรณวิภา ชมภูงาม (2553) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเกาหลีศึกษาในประเทศไทยเพื่อให้ทราบถึงประเด็นความสนใจของนักศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตในรูปของวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาร

นิพนธ์ ภาคนิพนธ์และการค้นคว้าอิสระที่ได้จัดทำโดยนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งของภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยระหว่างปี ค.ศ. 1988-2009 เป็นจำนวน 15 สถาบัน วิธีการศึกษาเริ่มด้วยการศึกษาเอกสาร และรวบรวมวิทยานิพนธ์จากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ในรูปของสารบัญชิตาราง จำแนกตามสถาบันและปีที่ทำสำเร็จ เนื้อหาสาระ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สรุปและอภิปรายผลของการวิจัยในรูปของการบรรยาย จากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณพบว่าจากจำนวน 90 เรื่อง มหาวิทยาลัยที่ผลิตวิทยานิพนธ์มากที่สุดคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเรื่องที่นิยมศึกษากันมากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎหมาย และ อิทธิพลของวัฒนธรรมเกาหลีต่อสังคมไทย และจากการวิเคราะห์งานวิจัยด้านคุณภาพผลการวิจัยพบว่า ความสนใจของนักศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับเกาหลีใต้นิยมศึกษากันตามกระแสนิยมในแต่ละสมัยแต่เป็นการศึกษากันตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนคาบสมุทรเกาหลีและได้ศึกษาต่อตามกันมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับประเทศไทยและจากการวิเคราะห์พบว่าประเทศไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเกาหลีใต้มากกว่าเกาหลีเหนือ ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีใต้และไทยจะเป็นไปในทางด้านการค้า-การลงทุน ด้านการท่องเที่ยวและด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านอิทธิพลของเกาหลีใต้อต่อสังคมไทยเป็น ไปในด้านของวัฒนธรรมที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยหรือ ที่เรียกว่า คลื่นเกาหลี (Korean wave) ทำให้คนไทยเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบวัฒนธรรมของเกาหลีทั้งในด้านของการแต่งกาย อาหาร ภาษา ตลอดจนมีความต้องการที่จะไปท่องเที่ยวที่ประเทศเกาหลีใต้ แต่วัฒนธรรมเกาหลีใต้อที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยนั้นเป็นเพียงแค่วัฒนธรรมทางด้านความบันเทิง เช่นละครซีรีส์และดารานักร้องของเกาหลีใต้ เป็นต้น แต่ในด้านของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากประเทศเกาหลีใต้อยังไม่ทำให้คนไทยหันมานิยมบริโภคกันมากนักในช่วงระหว่างปีที่ศึกษา เพราะว่าคนไทยยังยึดติดกับคุณภาพและความพอใจจากสินค้ายี่ห้ออื่น ก่อนหน้าที่ยี่ห้อของเกาหลีใต้อเข้ามาและก่อกวนกับการใช้สื่อการตลาดของผลิตภัณฑ์เกาหลีใต้อที่เข้าถึงผู้บริโภคชาวไทยได้ไม่มากพอ เช่น เครื่องเสียง และเครื่องสำอาง

ยุทธศิลป์ สุขชัยบวร และจุมพล ราชวิจิตร (2551) ได้วิเคราะห์ประเภทของการวิจัยวัตถุประสงค์ ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสถานภาพของประชากร พื้นที่ดำเนินการวิจัย วิธีสุ่มตัวอย่าง ประชากร ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลของการวิจัย สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนใหญ่มีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามเนื้อหาทางเทคโนโลยีการศึกษา ที่มีผู้วิจัยมากที่สุด คือ การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการฝึกอบรม 2) วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามลักษณะการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา ที่มีผู้วิจัยมากที่สุดคือการวิจัยทดลองเกี่ยวกับสื่อ 3) วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัยที่มีผู้ทำมากที่สุดคือการวิจัยเชิงทดลอง 4) วัตถุประสงค์การวิจัยที่มีผู้ทำมากที่สุดคือ เพื่อพิสูจน์ทฤษฎี 5) ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือการศึกษาจาก

กลุ่มตัวอย่าง 6) สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 7) พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยที่มีมากที่สุดคือโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเดียว 8) วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือการสุ่มแบบง่าย 9) การใช้สื่อของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งหมดมีแนวโน้มในการใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต 10) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีมากที่สุดคือ แบบทดสอบ 11) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่มีมากที่สุดคือ การหาค่าความเชื่อมั่น 12) สถิติที่ได้ในการวิจัยที่มีมากที่สุดคือ การใช้สถิติบรรยายหรือสถิติพื้นฐาน 13) ผลของการวิจัยที่มีมากที่สุดคือ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ธัชชัย มณีนาค (2539) ได้วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ระหว่างปีการศึกษา 2530 – 2538 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน จำแนกตามภูมิภาคของนักวิจัย ลักษณะทั่วไปของข้อความรู้ประเภทเนื้อหา และเพื่อสรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากข้อค้นพบจากวิทยานิพนธ์ โดยมีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน จำนวนทั้งหมด 561 เล่ม ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. ลักษณะของวิทยานิพนธ์จำแนกตามด้านภูมิภาคของนักวิจัย พบว่า นักวิจัยจากทุกสถาบันการศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีอายุเฉลี่ย 34.73 ปี 2. ลักษณะของวิทยานิพนธ์จำแนกตามด้านลักษณะทั่วไปของข้อความรู้ พบว่า นักวิจัยของมหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการทำวิทยานิพนธ์ 18.51 เดือน และ 23.11 เดือน นักวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับนักวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่จะได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน 3. ลักษณะของวิทยานิพนธ์จำแนกตามด้านประเภทเนื้อหา พบว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน มีเนื้อหาด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากระบบโรงเรียนมีมากที่สุดและด้านการศึกษาพื้นฐานมีน้อยที่สุด

อัจฉรา ด่านพิทักษ์ (2547) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่แล้วเสร็จในการศึกษา 2512-545 ในด้านปีการศึกษาที่จบ ขอบเขตเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ประเภทของการวิจัย หวยวิจัย วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัยมีดังนี้ วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ (กศ.ม.) เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2512-2538 มีจำนวนทั้งสิ้น 298 ชื่อเรื่อง จำนวนวิทยานิพนธ์มีมากที่สุดในปีการศึกษา

2527 คือ 20 ชื่อเรื่อง ปรินญาณิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (คต.ม.) ตั้งแต่การศึกษา 2531-2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 94 ชื่อเรื่อง จำนวนปรินญาณิพนธ์มีมากที่สุดในปีการศึกษา 2545 จำนวน 11 ชื่อเรื่อง ส่วนในช่วงปีการศึกษาที่เปิดสอนทั้งสองหลักสูตร คือ ช่วงปีการศึกษา 2531-2538 ซึ่งมีจำนวนปรินญาณิพนธ์ทั้งสิ้น 135 ชื่อเรื่อง พบว่า จำนวนปรินญาณิพนธ์มีมากที่สุดในปีการศึกษา 2533 จำนวน 26 ชื่อเรื่อง ปรินญาณิพนธ์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรและแหล่งสารสนเทศ วิธีการวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด หน่วยวิจัยที่มีผู้ศึกษา สูงสุด ได้แก่ นิสิต/นักศึกษา/บัณฑิต/มหาบัณฑิต การสตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนมากที่สุด

ภาษาต่างประเทศ

Huseyin Akkus , Seyhan Nur Sari , Sinem Uner (2012) ได้สำรวจวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาเคมีศึกษาจากมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 รวมทั้งหมด 75 เรื่อง โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา 38 เกณฑ์ที่ถูกพัฒนาโดยนักวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือในด้านวรรณกรรม เช่น เกณฑ์การออกแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ วิธีการวิเคราะห์และเครื่องมือรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลัก SPSS และแปลงค่าผลลัพธ์เป็นเปอร์เซ็นต์และความถี่ ผลการศึกษาพบว่าการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณมี 81% และการออกแบบการทดลองมี 60%

นัวร์ (Nour) (1985) ได้วิเคราะห์เชิงปริมาณงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารหลักทางบรรณารักษศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1980 โดยวิเคราะห์บทความวิจัยจำนวน 343 เรื่องจากทั้งหมด 1,404 เรื่อง ที่ตีพิมพ์ในวารสารหลักทางบรรณารักษศาสตร์จำนวน 41 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า วิธีวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือ วิธีสำรวจและการทดลองเกี่ยวกับห้องสมุด รองลงมาคือเรื่องบริการห้องสมุด เนื้อหาที่วิจัยน้อยที่สุด คือ ทฤษฎีทางสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งมีไม่ถึงร้อยละ 3

แดนตัน (Danton) (1959) วิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาเอกที่เรียบเรียงระหว่าง ค.ศ. 1928-1958 ในประเทศสหรัฐอเมริกา รวม 30 ปี เป็นจำนวนทั้งสิ้น 129 เรื่อง พบว่าจำนวนสูงสุด 69 เรื่อง มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลัง เช่น ประวัติห้องสมุด ประวัติหนังสือและการพิมพ์และชีวประวัติ รองลงมาคือเรื่องทรัพยากรสารสนเทศ การจัดองค์กรและกระบวนการทางเทคนิค ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561” ผู้จัดทำได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตของประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 รวม 367 เรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์แต่ละเรื่องประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปีการศึกษา

ส่วนที่ 2 ประเทศ

ส่วนที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์

1. ภาษาและวรรณกรรม จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

- 1) วรรณกรรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม นิทาน นวนิยาย สารคดี
- 2) สำนวน สุภาษิต ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต
- 3) การใช้ภาษา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาเอเชียและภาษาตะวันตก

2. ประวัติศาสตร์ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

- 1) ประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ครอบคลุมเนื้อหา

เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2) ประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางสังคมและวัฒนธรรม

3) ประวัติศาสตร์บุคคล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

4) ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการทำธุรกิจต่าง ๆ ในอดีต

3. ภูมิศาสตร์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่และปัจจัยทางภูมิศาสตร์

2) ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจของผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว

4. ปรัชญา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา ลัทธิและแนวคิดต่าง ๆ

5. สังคมศาสตร์ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

1) รัฐศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง กระบวนการทางการเมือง สถาบันทางการเมือง รวมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง

2) เศรษฐศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการค้าขาย การทำธุรกิจ

3) สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ภาพสะท้อนทางสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม บทบาททางสังคม ค่านิยม ภาพลักษณ์

6. การละคร จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่

1) ศิลปะการแสดง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับละครเวที ละครเรื่อง ละครพูด และละครสังคีต

2) ภาพยนตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์และภาพยนตร์การ์ตูน

3) รายการและคอนเสิร์ต ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรายการ คอนเสิร์ต และวาไรตี้

4) ศิลปิน ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปิน ดารา นักร้องและไอดอล

7. ศิลปะและดนตรี จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

1) ศิลปะ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนศิลป์และประวัติศาสตร์ศิลป์

2) ดนตรี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ทั้งเครื่องดนตรีพื้นเมืองและเครื่องดนตรีสากล รวมไปถึงเพลงและแนวเพลงต่าง ๆ

8. สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

- 1) บรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับห้องสมุดและงานเทคนิคของห้องสมุด สารสนเทศ บริการสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ และการรู้สารสนเทศ
- 2) สารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการประยุกต์ใช้งาน ระบบสารสนเทศ

9. อื่น ๆ

การศึกษาขอบเขตเนื้อหาจะศึกษาบทความและวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นและสรุปประเด็น โดย 1 เรื่อง สรุปเป็น 1 ประเด็นเท่านั้น อย่างไรก็ตามบางบทความที่พบมีเนื้อหาหลายประเด็น แต่ในการวิเคราะห์เนื้อหาจะสรุปประเด็นหลักโดยยึดเนื้อหาที่มีน้ำหนักมากที่สุดเท่านั้น

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สารนิพนธ์และรายละเอียด วิธีการ และขั้นตอนในการทำสารนิพนธ์ว่าประกอบด้วยหัวข้อสำคัญอะไรบ้าง
2. สร้างแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย
3. นำแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ที่จัดทำเรียบร้อยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา
4. นำแบบบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์สารนิพนธ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ บันทึกข้อมูลจากสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จำนวน 367 เรื่อง

4.2 การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ที่บันทึกเสร็จแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล กรณีพบว่าแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ ไม่ถูกต้องและไม่สมบูรณ์จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเพื่อให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สถิติการคำนวณดังนี้

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

n = จำนวนสารนิพนธ์

N = จำนวนสารนิพนธ์ทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านปีการศึกษา ประเทศ และเนื้อหาสารนิพนธ์ในแต่ละสาขาวิชา

จากการสำรวจเนื้อหาจากสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 จำนวนทั้งสิ้น 367 เรื่อง รายละเอียดของผลการวิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา โดยจำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ปีการศึกษา

ตอนที่ 2 ประเทศ

ตอนที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์

ตอนที่ 1 ปีการศึกษา

1.1 ผลการจำแนกปีการศึกษาในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกเป็น 2 ปีการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนสารนิพนธ์ (N=367)	ร้อยละ
2560	184	50.10
2561	183	49.90

จากตารางที่ 1 พบว่าสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560 มีจำนวน 184 เรื่อง (ร้อยละ 50.10) และปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 183 เรื่อง (ร้อยละ 49.90)

ตอนที่ 2 ประเทศ

2.1 ผลการจำแนกประเทศในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถจำแนกประเทศได้เป็น 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี และประเทศเวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ผลการจำแนกข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามประเทศ

ปีการศึกษา	2560		2561		รวม (N=367)
	จำนวน (N=184)	ร้อยละ	จำนวน (N=183)	ร้อยละ	
ประเทศ					
จีน	59	32.07	63	34.43	122
ญี่ปุ่น	57	30.98	56	30.60	113
เกาหลี	31	16.85	38	20.76	69
เวียดนาม	33	17.93	23	12.57	56
อื่น ๆ	4	2.17	3	1.64	7

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเนื้อหาสารนิพนธ์ตามประเทศ พบว่าสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560 มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 59 เรื่อง (ร้อยละ 32.07) รองลงมาคือประเทศญี่ปุ่น จำนวน 57 เรื่อง (ร้อยละ 30.98) และประเทศเวียดนาม จำนวน 33 เรื่อง (ร้อยละ 17.93) ส่วนที่พบน้อยที่สุดคือประเทศอื่น ๆ จำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 2.17) และปีการศึกษา 2561 มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 63 เรื่อง (ร้อยละ 34.43) รองลงมาคือประเทศญี่ปุ่น จำนวน 56 เรื่อง (ร้อยละ 30.60) และประเทศเกาหลี จำนวน 38 เรื่อง (ร้อยละ 20.76) ส่วนที่พบน้อยที่สุดคือประเทศอื่น ๆ จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 1.64)

ตอนที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์

3.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถเนื้อหาสารนิพนธ์ตามสาขาวิชาได้เป็น 8 ประเภท ได้แก่ ภาษาและวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปรัชญา สังคมศาสตร์ การละคร ศิลปะและดนตรี และสารสนเทศศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนสารนิพนธ์ (N=367)	ร้อยละ
ภาษาและวรรณกรรม	39	10.63
ประวัติศาสตร์	27	7.36
ภูมิศาสตร์	124	33.79
ปรัชญา	41	11.17
สังคมศาสตร์	39	10.62
การละคร	46	12.53
ศิลปะและดนตรี	49	13.35
สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์	2	0.55

จากตารางที่ 3 พบว่าสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสารนิพนธ์สาขาภูมิศาสตร์มากที่สุด จำนวน 124 เรื่อง (ร้อยละ 33.79) รองลงมาคือสารนิพนธ์สาขาศิลปะและดนตรี จำนวน 49 เรื่อง (ร้อยละ 13.35) และสารนิพนธ์สาขาการละคร จำนวน 46 เรื่อง (ร้อยละ 12.53) ส่วนในสาขาที่น้อยที่สุดคือสาขาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์จำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 0.55)

3.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและประเทศในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถเนื้อหาสารนิพนธ์ตามสาขาวิชาได้เป็น 8 ประเภท ได้แก่ ภาษาและวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปรัชญา สังคมศาสตร์ การละคร ศิลปะและดนตรี และสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ และจำแนกตามประเทศได้เป็น 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามสาขาวิชาและประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม จำนวน (N=367)
	จำนวน(N=122)	ร้อยละ	จำนวน (N=113)	ร้อยละ	จำนวน (N=69)	ร้อยละ	จำนวน (N=56)	ร้อยละ	จำนวน (N=7)	ร้อยละ	
สาขาวิชา											
ภาษา และวรรณกรรม	18	14.75	8	7.08	0	0	13	23.21	0	0	39
ประวัติศาสตร์	12	9.83	6	5.31	6	8.70	3	5.36	0	0	27
ภูมิศาสตร์	43	35.25	45	39.82	21	30.43	12	21.44	3	42.86	124
ปรัชญา	12	9.84	17	15.05	3	4.35	6	10.71	3	42.86	41
สังคมศาสตร์	7	5.74	12	10.62	14	20.29	6	10.71	0	0	39
การละคร	13	10.66	10	8.85	17	24.64	5	8.93	1	14.28	46
ศิลปะและดนตรี	16	13.11	14	12.39	8	11.59	11	19.64	0	0	49
บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศ- ศาสตร์	1	0.82	1	0.88	0	0	0	0	0	0	2

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์ ทั้ง 367 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 122 เรื่อง ได้แก่ สาขาภูมิศาสตร์ 43 เรื่อง (ร้อยละ 35.25) สาขาภาษาและวรรณกรรม 18 เรื่อง (ร้อยละ 14.75) และสาขาศิลปะและดนตรี 16 เรื่อง (ร้อยละ 13.11) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น จำนวน จำนวน 113 เรื่อง ได้แก่ สาขาภูมิศาสตร์ 45 เรื่อง (ร้อยละ 39.82) สาขาปรัชญา 17 เรื่อง (ร้อยละ 15.05) และสาขาศิลปะและดนตรี 14 เรื่อง (ร้อยละ 12.39)

3.3 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรม พบว่าสามารถจำเนื้อหาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ วรรณกรรม สำนวนสุภาษิต และการใช้ภาษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมและประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม (N=39)
	จำนวน (N=18)	ร้อยละ	จำนวน (N=8)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	จำนวน (N=13)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
วรรณกรรม ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม นิทาน นวนิยาย สารคดี	11	61.11	5	62.5	0	0	8	61.54	0	0	24
สำนวน สุภาษิต ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต	3	16.67	0	0	0	0	1	7.69	0	0	4
การใช้ภาษา ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรม การใช้ภาษาเอเชียและ ภาษาตะวันตก	4	22.22	3	37.5	0	0	4	30.77	0	0	11

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรม ทั้ง 39 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 18 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม 11 เรื่อง (ร้อยละ 61.11) เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา 4 เรื่อง (ร้อยละ 22.22) และเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต 3 เรื่อง (ร้อยละ 16.67) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเวียดนาม จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม 8 เรื่อง (ร้อยละ 61.54) เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา 4 เรื่อง (ร้อยละ 30.77) และเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต 1 เรื่อง (ร้อยละ 7.69)

3.4 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์บุคคล และประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 6

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ทั้ง 27 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื้อหาเกี่ยวกับและประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 4 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ 3 เรื่อง (ร้อยละ 25) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลี จำนวน 6 เรื่อง เท่ากัน สารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 3 เรื่อง (ร้อยละ 50) เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บุคคล 2 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 1 เรื่อง (ร้อยละ 16.67) และสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลี ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 4 เรื่อง (ร้อยละ 66.67) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 2 เรื่อง (ร้อยละ 33.33)

3.5 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาภูมิศาสตร์ พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ภูมิศาสตร์กายภาพ และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาภูมิศาสตร์และประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม (N=124)
	จำนวน (N=43)	ร้อยละ	จำนวน (N=45)	ร้อยละ	จำนวน (N=21)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=3)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
ภูมิศาสตร์กายภาพ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ พื้นที่และปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์	0	0	2	4.44	0	0	0	0	0	0	2
ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมและแรงจูงใจ ของผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อม การ ท่องเที่ยว	43	100	43	95.56	21	100	12	100	3	100	122

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาภูมิศาสตร์ ทั้ง 124 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด จำนวน 45 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ 43 เรื่อง (ร้อยละ 95.56) และเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์กายภาพ 2 เรื่อง (ร้อยละ 4.44) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 43 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เศรษฐกิจทั้งหมด 43 เรื่อง (ร้อยละ 100)

3.6 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาปรัชญา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา ลัทธิและแนวคิดต่าง ๆ ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาปรัชญาและประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม จำนวน (N=41)
	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=17)	ร้อยละ	จำนวน (N=3)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ	จำนวน (N=3)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
ปรัชญา ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา ลัทธิและแนวคิด ต่าง ๆ	12	29.27	17	41.46	3	7.32	6	14.63	3	7.32	41

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาปรัชญา ทั้ง 41 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด จำนวน 17 เรื่อง (ร้อยละ 41.46) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 29.27) และสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเวียดนาม จำนวน 6 เรื่อง (ร้อยละ 14.63) ส่วนสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีและประเทศอื่น ๆ พบน้อยที่สุด จำนวน 3 เรื่อง เท่ากัน (ร้อยละ 7.32)

3.7 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาสังคมศาสตร์ พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม (N=39)
	จำนวน (N=7)	ร้อยละ	จำนวน (N=11)	ร้อยละ	จำนวน (N=15)	ร้อยละ	จำนวน (N=6)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
รัฐศาสตร์ ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการ ปกครอง กระบวนการทาง การเมือง สถาบันทาง การเมือง รวมถึง ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทาง การเมือง	0	0	1	9.09	0	0	0	0	0	0	1
เศรษฐศาสตร์ ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับการค้าขาย การทำธุรกิจ	2	28.57	0	0	0	0	1	16.67	0	0	3
สังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ภาพ สะท้อนทางสังคม ความสัมพันธ์ของคนใน สังคม บทบาททางสังคม ค่านิยม ภาพลักษณ์	5	28.43	10	90.91	15	100	5	83.33	0	0	35

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้ง 39 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทั้งหมด 15 เรื่อง (ร้อยละ 100) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 10 เรื่อง (ร้อยละ 90.91) และเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ 1 เรื่อง (ร้อยละ 9.09)

3.8 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาการละคร พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ศิลปะการแสดง ภาพยนตร์ รายการคอนเสิร์ต และศิลปิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาการละครและประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม (N=46)
	จำนวน (N=14)	ร้อยละ	จำนวน (N=11)	ร้อยละ	จำนวน (N=15)	ร้อยละ	จำนวน (N=5)	ร้อยละ	จำนวน (N=1)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
ศิลปะการแสดง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับละครรำ ละครร้อง ละครพูด และละครสังคีต	6	42.86	0	0	3	20	1	20	0	0	10
ภาพยนตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ และภาพยนตร์การ์ตูน	4	28.57	9	81.82	1	6.67	1	20	1	100	16
รายการและคอนเสิร์ต ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรายการ คอนเสิร์ต และวาไรตี้	1	7.14	1	9.09	5	33.33	0	0	0	0	7
ศิลปิน ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปิน ดารา นักร้องและไอดอล	3	21.43	1	9.09	6	40	3	60	0	0	13

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาการละคร ทั้ง 46 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปิน 6 เรื่อง (ร้อยละ 40) เนื้อหาเกี่ยวกับรายการและคอนเสิร์ต 5 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 3 เรื่อง (ร้อยละ 20) และเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ 1 เรื่อง (ร้อยละ 6.67) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 6 เรื่อง (ร้อยละ 42.86) เนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ 4 เรื่อง (ร้อยละ 28.57) เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปิน 3 เรื่อง (ร้อยละ 21.43) และเนื้อหาเกี่ยวกับรายการและคอนเสิร์ต 1 เรื่อง (ร้อยละ 7.14)

3.9 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาศิลปะและดนตรี พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ศิลปะ และดนตรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาศิลปะและดนตรีและประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม (N=49)
	จำนวน (N=16)	ร้อยละ	จำนวน (N=14)	ร้อยละ	จำนวน (N=8)	ร้อยละ	จำนวน (N=11)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
ศิลปะ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนศิลป์และประวัติศาสตร์ศิลป์	15	93.75	13	92.86	4	50	9	81.82	0	0	41
ดนตรี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ทั้งเครื่องดนตรีพื้นเมืองและเครื่องดนตรีสากลรวมไปถึงเพลงและแนวเพลงต่าง ๆ	1	6.25	1	7.14	4	50	2	18.18	0	0	8

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาศิลปะและดนตรี ทั้ง 49 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 16 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ 15 เรื่อง (ร้อยละ 93.75) และเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี 1 เรื่อง (ร้อยละ 6.25) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ 13 เรื่อง (ร้อยละ 92.86) และเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี 1 เรื่อง (ร้อยละ 7.14)

3.10 รายละเอียดเนื้อหาในสารนิพนธ์สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ พบว่าสามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนสารนิพนธ์จำแนกตามเนื้อหาสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ และ ประเทศ

ประเทศ	จีน		ญี่ปุ่น		เกาหลี		เวียดนาม		อื่น ๆ		รวม จำนวน (N=2)
	จำนวน (N=1)	ร้อยละ	จำนวน (N=1)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	จำนวน (N=0)	ร้อยละ	
เนื้อหาสารนิพนธ์											
บรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราว เกี่ยวกับห้องสมุดและงาน เทคนิคของห้องสมุด สารสนเทศ บริการ สารสนเทศ พฤติกรรม สารสนเทศ และการรู้ สารสนเทศ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราว เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสารและการ ประยุกต์ใช้งาน ระบบ สารสนเทศ	1	100	1	100	0	0	0	0	0	0	2

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของสารนิพนธ์สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ทั้ง 2 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 100) และเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 100)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 ในด้านประเทศและเนื้อหา ในบทนี้ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการดำเนินวิจัย ผลวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปวิธีการดำเนินวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ สารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 รวมทั้งสิ้น 367 เรื่อง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ แบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่าน ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ปีการศึกษา ส่วนที่ 2 ประเทศ และส่วนที่ 3 เนื้อหาของสารนิพนธ์

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ระยะเวลาวิเคราะห์เนื้อหาและบันทึกข้อมูลจำนวน 367 เรื่อง เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 สัปดาห์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอตามประเด็นในรูปแบบการบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านประเทศและเนื้อหา

3. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ปีการศึกษา 2) ประเทศ และ 3) เนื้อหาสารนิพนธ์ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1 ปีการศึกษา

จากการจำแนกปีการศึกษาของสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าเป็นสารนิพนธ์ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 184 เรื่อง และเป็นสารนิพนธ์ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 183 เรื่อง

3.2 ประเทศ

จากการศึกษาประเทศในสารนิพนธ์ พบว่า ปีการศึกษา 2560 เป็นสารนิพนธ์ที่เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 59 เรื่อง (ร้อยละ 32.07) รองลงมาคือประเทศญี่ปุ่น จำนวน 57 เรื่อง (ร้อยละ 30.98) และประเทศเวียดนาม จำนวน 33 เรื่อง (ร้อยละ 17.93)) และปีการศึกษา 2561 เป็นสารนิพนธ์ที่เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 63 เรื่อง (ร้อยละ 34.43) รองลงมาคือประเทศญี่ปุ่น จำนวน 56 เรื่อง (ร้อยละ 30.60) และประเทศเกาหลี จำนวน 38 เรื่อง (ร้อยละ 20.76)

3.3 เนื้อหาสารนิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละสาขาวิชา ได้จำแนกออกเป็น 9 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาและวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปรัชญา สังคมศาสตร์ การละคร ศิลปะและดนตรี สารสนเทศศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ และเรื่องอื่น ๆ ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาเนื้อหาสารนิพนธ์ พบว่า สารนิพนธ์จำนวนมากที่สุดเป็นสารนิพนธ์ในสาขาวิชา ภูมิศาสตร์มากที่สุด จำนวน 124 เรื่อง (ร้อยละ 33.79) รองลงมาคือสารนิพนธ์สาขาวิชาศิลปะและดนตรี จำนวน 49 เรื่อง (ร้อยละ 13.35) และสารนิพนธ์สาขาวิชาการละคร จำนวน 46 เรื่อง (ร้อยละ 12.53)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาในเนื้อหาในแต่ละสาขาวิชา ผลการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาภาษาและวรรณกรรม พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 18 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม 11 เรื่อง (ร้อยละ 61.11) เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา 4 เรื่อง (ร้อยละ 22.22) และเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต 3 เรื่อง (16.67) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเวียดนาม จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหา

เกี่ยวกับวรรณกรรม 8 เรื่อง (ร้อยละ 61.54) เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษา 4 เรื่อง (ร้อยละ 30.77) และเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต 1 เรื่อง (7.69)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื้อหาเกี่ยวกับและประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 4 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ 3 เรื่อง (ร้อยละ 25) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลี จำนวน 6 เรื่อง เท่ากัน สารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 3 เรื่อง (ร้อยละ 50) เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์บุคคล 2 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 1 เรื่อง (ร้อยละ 16.67) และสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลี ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม 4 เรื่อง (ร้อยละ 66.67) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองและเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 2 เรื่อง (ร้อยละ 33.33)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาภูมิศาสตร์ พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด จำนวน 45 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ 43 เรื่อง (ร้อยละ 95.56) และเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์กายภาพ 2 เรื่อง (ร้อยละ 4.44) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 43 เรื่อง พบว่าเป็นสารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เศรษฐกิจทั้งหมด 43 เรื่อง (ร้อยละ 100)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาปรัชญา พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด จำนวน 17 เรื่อง (ร้อยละ 41.46) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 29.27) และสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเวียดนาม จำนวน 6 เรื่อง (ร้อยละ 14.63)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทั้งหมด 15 เรื่อง (ร้อยละ 100) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 10 เรื่อง (ร้อยละ 90.91) และเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ 1 เรื่อง (ร้อยละ 9.09)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาการละคร พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 6 เรื่อง (ร้อยละ 40) เนื้อหาเกี่ยวกับรายการและคอนเสิร์ต 5 เรื่อง (ร้อยละ 33.33) เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 3 เรื่อง (ร้อยละ 20) และเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ 1 เรื่อง (ร้อยละ 6.67) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 6 เรื่อง (ร้อยละ 42.86) เนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ 4 เรื่อง (ร้อยละ 28.57) เนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะการแสดง 3 เรื่อง (ร้อยละ 21.43) และเนื้อหาเกี่ยวกับรายการและคอนเสิร์ต 1 เรื่อง (ร้อยละ 7.14)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาศิลปะและดนตรี พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีนมากที่สุด จำนวน 16 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ 15 เรื่อง (ร้อยละ 93.75) และเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี 1 เรื่อง (ร้อยละ 6.25) รองลงมาเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น จำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ 13 เรื่อง (ร้อยละ 92.86) และเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรี 1 เรื่อง (ร้อยละ 7.14)

จากการศึกษาเนื้อหาของสารนิพนธ์ในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ พบว่าเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศจีน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 100) และเป็นสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 100)

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560-2561 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

4.1 ปีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าสารนิพนธ์ในปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 มีจำนวนใกล้เคียงกันนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาในหลักสูตรเอเชียศึกษาในแต่ละปี โดยค่าเฉลี่ยจำนวนนักศึกษาหลักสูตรเอเชียศึกษาต่อปีการศึกษาประมาณ 180 คน

4.2 ประเทศ สารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศจีนพบมากที่สุด ทั้งปีการศึกษา 2560 จำนวน 59 เรื่อง และปีการศึกษา 2561 จำนวน 63 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 122 เรื่อง สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาเอเชียศึกษาที่เรียนภาษาจีน โดยหลักสูตรเอเชียศึกษารับสมัครนักศึกษาทั้งหมด 200 คน ภาษาจีน 70 คน

ภาษาญี่ปุ่น 70 คน ภาษาเกาหลี 30 คน และภาษาเวียดนาม 30 คน (คณะอักษรศาสตร์, 2564) และสารนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศอื่น ๆ พบน้อยที่สุด เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะทำสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศที่ตรงกับภาษาที่เรียน ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาเวียดนาม เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการแปลข้อมูลเกี่ยวกับภาษาของประเทศนั้น ๆ นักศึกษาคนใดเรียนภาษาใด ส่วนมากก็จะสนใจวัฒนธรรม การเมือง สังคม ประวัติศาสตร์ของประเทศนั้น ๆ ด้วย แต่ในปีการศึกษา 2561 จากการวิจัยพบว่า มีสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศเกาหลีจำนวน 38 เรื่อง ซึ่งมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่เรียนภาษาเกาหลี อาจเป็นเพราะความนิยมในนักร้อง ศิลปิน ดาราเกาหลี ที่ไม่ใช่แค่รูปลักษณ์ภายนอกแต่ยังชื่นชอบในคาแรคเตอร์ของศิลปิน ดาราคนนั้นที่ถูกวางไว้เพื่อนำเสนอต่อสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพีรภา สุวรรณโชติ (2551) ที่พบว่าแฟนคลับได้รับแรงบันดาลใจในหลาย ๆ ด้านจากศิลปินดารานักร้องเกาหลี และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เริ่มจากการเรียนรู้เรื่องความพยายามอดทน เช่น เรื่องการอดดิ้นกันหลายรอบของนักร้องเกาหลี อีกประเด็นหนึ่งที่แฟนคลับเรียนรู้จากคือ การมุ่งมั่นทำตามความฝัน โดยที่ประเทศเกาหลีนั้นจะเปิดเผยชีวิตดารานักร้องก่อนจะมาเป็นคนดัง ว่าต้องซุ่มหนักแค่ไหน ฐานะเป็นอย่างไร และพาตัวเองขึ้นมาสู่การเป็นดารานักร้องที่มีชื่อเสียงได้อย่างไร ด้วยเหตุนี้จึงสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับแฟนคลับได้ดี จากข้อมูลดังกล่าวจึงอาจส่งผลให้การเลือกทำสารนิพนธ์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีเพิ่มมากขึ้น

4.3 เนื้อหาสารนิพนธ์ เนื้อหาในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีจำนวนเนื้อหาของสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาภูมิศาสตร์มากที่สุด จำนวน 124 เรื่อง โดยเป็นภูมิศาสตร์ในด้านเศรษฐกิจและเกี่ยวข้องกับประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่กว้างใหญ่ มีมรดกโลกที่ได้รับการจัดบันทึกจาก UNESCO ถึง 47 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 33 แห่ง ทางธรรมชาติ 18 แห่ง ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติอีก 4 แห่ง และเนื่องจากคนส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวที่ประเทศญี่ปุ่น เพราะมีธรรมชาติที่สวยงาม การคมนาคมที่ดี ผู้คนเป็นมิตร บ้านเมืองเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย และมีอาหารที่อร่อย จึงส่งผลให้ประเทศจีนเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกและประเทศญี่ปุ่นมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งสอดคล้องกับรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรเอเชียศึกษา โดยมีทั้งรายวิชาบังคับ และยังมีรายวิชาเลือกที่หลากหลาย ดังนี้ รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ได้แก่ ภูมิศาสตร์และการจัดการทรัพยากรในเอเชีย ภัยพิบัติและการจัดการในเอเชีย สารสนเทศเชิงพื้นที่สำหรับเอเชียศึกษา และรายวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ได้แก่ ธุรกิจโรงแรมในเอเชีย นิเวศวิทยาวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว ภูมิศาสตร์วัฒนธรรมเอเชียตะวันออก ภูมิศาสตร์วัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นิเวศวิทยาวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว โดย

รายวิชาที่เปิดสอนส่วนใหญ่เป็นภูมิศาสตร์ในด้านเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้นักศึกษาจึงเลือกทำสารนิพนธ์สาขาวิชาภูมิศาสตร์ในด้านเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก

ส่วนสาขาวิชาที่พบสารนิพนธ์น้อยที่สุด คือ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ เป็นที่น่าสังเกตว่าในหลักสูตรเอเชียศึกษาไม่มีรายวิชาบังคับหรือวิชาเลือกที่มีเนื้อหาทางสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ทั้งที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากในปัจจุบัน และในอนาคต เพราะเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้ การแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการจัดระบบอัตโนมัติ ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทาง โดยใช้ระบบโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และอื่นๆ เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ด้านการศึกษา การท่องเที่ยว ธุรกิจ อุตสาหกรรม สาธารณสุข แต่ผลการวิจัยพบว่า สารนิพนธ์สาขาสารสนเทศที่มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการประยุกต์ใช้งาน ระบบสารสนเทศ มีเพียง 2 เรื่อง เพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นในด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และปรัชญา จึงอาจทำให้นักศึกษาที่สนใจทำสารนิพนธ์ในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์มีจำนวนน้อย ถึงแม้ไม่มีวิชาเรียนทางสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์แต่เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจ สามารถเลือกทำสารนิพนธ์ทางด้านนี้ได้

ในสาขาวิชาการละคร พบว่าเกี่ยวกับประเทศเกาหลีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบทความของวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์ กล่าวไว้ว่าการที่ละครชุดหรือภาพยนตร์เกาหลีเป็นที่นิยมมีองค์ประกอบสำคัญ คือ บทโทรทัศน์และรัฐบาลสนับสนุน ที่เป็นการนำเสนอเรื่องราวผ่านละคร มักจะสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคม ละครเกาหลีจึงกลายเป็นที่นิยมไปทั่วโลก อีกทั้งรัฐบาลเกาหลีสนับสนุนการสร้างอุตสาหกรรมบันเทิง เพราะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้มากมาย จึงไม่เคยมาแทรกแซง เช่นเซอร์บทละคร หรือมีโทรศัพท์ลึกลับถึงผู้กำกับการแสดง เพราะทราบดีว่าบทละครแบบใดที่ขายได้กับคนดูทั่วโลก ทำให้ผู้เขียนบทสามารถสร้างสรรค์บทได้อิสระเต็มที่

ในส่วนของสาขาวิชาที่ไม่ได้กล่าวถึง คือ สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรม สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปะและดนตรี เป็นเพราะจำนวนสารนิพนธ์สอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน ทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกประมาณสาขาวิชาละ 3 วิชา

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ในห้องสมุดเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรายชื่อและบทคัดย่อของสารนิพนธ์หลักสูตรเอเชียศึกษาเพียงบางสาขาวิชาและบางปีการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นควรรวบรวมรายชื่อและบทคัดย่อสารนิพนธ์ไว้ในห้องสมุดเอเชียศึกษาให้ครบทุกสาขาวิชาและทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยรุ่นต่อไป และเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกศึกษาหัวข้อวิจัย และควรเพิ่มรายวิชาเลือกให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา เพื่อเพิ่มทางเลือกในการทำสารนิพนธ์ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมากกว่า 2 ปีการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการทำวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาในสารนิพนธ์หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในสาขาวิชาที่มีสารนิพนธ์เป็นจำนวนมาก เช่น ภูมิศาสตร์ ศิลปะและดนตรี ปรัชญา เพื่อให้ทราบถึงสาระสำคัญที่ได้รับจากการวิจัย

บรรณานุกรม

หนังสือ

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2560). **50 ปี คณะอักษรศาสตร์**. นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

_____ . (2547). **หลักสูตรอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา ฉบับปี พ.ศ.**

2547. นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชลทิชา สุทธิรินทร์กุล. (2545). **ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ หน่วยที่ 1-7**.

นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2522). **การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรี

นครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

ประภาวดี สืบสนธิ์. (2530). **การวิจัยบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมตตา กฤตวิทย์, พัชนี เขยจรรยา และฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์. (2532). **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ Key**

Concept I Communication. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

สิน พันธุ์พินิจ. (2554). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

สุภางค์ จันทวานิช. (2549). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ . (2543). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภากร ชาติโลหะ. (2545). **การวิเคราะห์เนื้อหาสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในศูนย์ข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักหอสมุด**

มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา.

อารง สุทธาศาสน์. (2527). **ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน. (2531). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Berelson, Bernard. (1971). **Content Analysis in Communication Research**. New York: Hafner.

_____. (1952). **Content Analysis in Communication Research**. New York: Hafner.

Best, John W. (1978). *Research in Education*. 3rd ed. New Delhi: Prentice Hall of India.

Earl Babbie. (2004). **The Practice of Social Research**. 10th ed. Belmont, Calif: Wadsworth.

Holsti, Ole R. (1969). **Content Analysis for the Social Science and Humanities**. London: Addison Wesley.

Joan M.Reitz. (2004). **Dictionary for Library and Information Science**. Westport, Conn.: Library Unlimited.

Krippendorff, K. (2013). **Content Analysis : an introduction to its methodology**. Thousand Oaks, Calif.: Sage.

_____. (1980). **Content Analysis**. Sage Publications: Beverly Hills.

Lawrence W. Neuman. (2000). **Social Research Method : Qualitative and Quantitative Approaches**. 4th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Weber, Robert Philip. (1985). **Basic Content Analysis**. Beverly Hills, California: SAGE Publication.

วารสาร

ณัฐพงษ์ วงศ์วรรณและภรณ์ ศิริโชติ. (2554). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตในสาขา
วิทยาศาสตร์สุขภาพที่บูรณาการเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.” **วารสารสารสนเทศศาสตร์**
29, 1 : 23.

ยุทธศิลป์ สุขชัยบรร และจุมพล ราชวิจิตร. (2551). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2538-2548.” **วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น** 2, 2 : 176.

Danton, J Perium. (1959). "Doctoral Study in Librarianship in the United States." **College and Research Libraries** 20, 6 : 435-458.

Huseyin Akkus, Seyhan Nur Sari, and Sinem Uner. (2012). "The content analysis of graduate theses written between 2000 and 2010 in the field of chemistry education." **Procedia – Social and Behavioral Sciences** 47, 6 : 729-733.

Nour, Martyvonne M. (1985). "A Quantitative Analysis of the Research Articles Published in Core Library Journals of 1980." **Library and Information Science Research** 7, 3 : 261-273.

วิทยานิพนธ์

ดารารัตน์ จุฬาพันธ์. (2536). "การวิเคราะห์การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฉัชชัย มณีนาค. (2539). "การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระหว่างปีการศึกษา 2530-2538." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรรณวิภา ชมภูงาม. (2553). "การวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีศึกษาในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ.1988-2009". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเกาหลีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พีรภา สุวรรณโชติ. (2551). "การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง และการเรียนรู้คุณค่าทางบวก จากศิลปินดารานักร้องเกาหลีของกลุ่มแฟนคลับ". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรวดี เรืองประพันธ์. (2529). "การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรเดช พันธุ์วิเศษ. (2538). “การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนในประเทศไทย พุทธศักราช 2519 ถึง 2529”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิรดี เกล็ดมณี. (2551). “การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ปีที่ 23-ปีที่ 50”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาร
นิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัจฉรา ด่านพิทักษ์. (2547). “การวิเคราะห์เนื้อหาปริญญานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
ศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2512-2545”. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เว็บไซต์

คณะอักษรศาสตร์. (2564). **หลักสูตรระดับปริญญาตรี**. เข้าถึงเมื่อ 13 มกราคม. เข้าถึงได้จาก
<http://www.arts.su.ac.th>

งานบริการการศึกษาและวิชาการคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. (2561). **หัวข้อสารนิพนธ์**. เข้าถึงเมื่อ
19 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://www.jc.tu.ac.th>

วารงคณา ผลประเสริฐ. (2552). **ทำไมต้องทำวิจัย**. เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก
<https://www.stou.ac.th>

สมหมาย ตามประวัติ. (2562). **การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)**. เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม.
เข้าถึงได้จาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/2854-content-analysis>

ภาคผนวก

แบบบันทึกข้อมูลสารนิพนธ์สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ปีการศึกษา

ปีการศึกษา 2560

ปีการศึกษา 2561

ส่วนที่ 2 ประเทศ

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

ส่วนที่ 3 เนื้อหาสารนิพนธ์

1. ภาษาและวรรณกรรม จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) วรรณกรรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม นิทาน นวนิยาย สารคดี

2) สำนวน สุภาษิต ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต

3) การใช้ภาษา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ภาษาเอเชียและภาษาตะวันตก

2. ประวัติศาสตร์ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) ประวัติศาสตร์การเมืองและประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2) ประวัติศาสตร์สังคมและประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางสังคมและวัฒนธรรม

3) ประวัติศาสตร์บุคคล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

4) ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการทำธุรกิจต่าง ๆ ในอดีต

3. ภูมิศาสตร์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) ภูมิศาสตร์กายภาพ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่และปัจจัยทางภูมิศาสตร์

2) ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจของผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว

4. ปรัชญา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา ลัทธิและแนวคิดต่าง ๆ

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

5. สังคมศาสตร์ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) รัฐศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง กระบวนการทางการเมือง สถาบันทางการเมือง รวมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง

2) เศรษฐศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการค้าขาย การทำธุรกิจ

3) สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ภาพสะท้อนทางสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม บทบาททางสังคม ค่านิยม ภาพลักษณ์

6. การละคร จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) ศิลปะการแสดง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับละครร่ำ ละครร้อง ละครพูด และละครสังคีต

2) ภาพยนตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์และภาพยนตร์การ์ตูน

3) รายการและคอนเสิร์ต ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรายการ คอนเสิร์ต และวาไรตี้

4) ศิลปิน ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปิน ดารา นักร้องและไอดอล

7. ศิลปะและดนตรี จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) ศิลปะ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนศิลป์และประวัติศาสตร์ศิลป์

2) ดนตรี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ทั้งเครื่องดนตรีพื้นเมืองและเครื่องดนตรีสากล รวมถึงไปถึงเพลงและแนวเพลงต่าง ๆ

8. บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศเวียดนาม อื่น ๆ

1) บรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับห้องสมุดและงานเทคนิคของห้องสมุด สารสนเทศ บริการสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ และการรู้สารสนเทศ

2) สารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการประยุกต์ใช้งาน ระบบสารสนเทศ

9. อื่น ๆ

